

have nogen Sands derfor, kunne anlægge deres Gaaver, der med Statens Hjælp skulde have Penge dertil; men jeg antager, at det er Smaafolk, der skulle have Veiledning uden Betaling og ogsaa Planter uden Betaling til disse Forsøg. Videre gaar jeg ikke, det gaar ikke an, tror jeg, at strække sig videre. Nu hænder det sig imidlertid saaledes, at Staten har en hel Institution paa hele Vestkysten fra Ribe til Stagen, og det er Klitinspektionen. Staten har en Overklitopsynsmand, en Overklitinspektør, og han lønnes af Staten. Jeg gjentager her en gammel Mening i Forbindelse med denne Sag, som jeg før har tilladt mig at udtale, og det er den: Ansætter dog der en Sagkyndig — tilvisse er den, der før Dieblirket beklæder Stillingen en meget sagkyndig Mand — saaledes at han ingen anden Ting har at tage vare, end at se paa dette Formaal i Hovedsagen og i sine Forgøinger fremmes saa godt, som Forholdene tillade det, fra Ribe til Stagen, saa have vi allerede derigennem et Bindemiddel, et Ansvar, som Ministeren kan lægge paa en Bevilling i denne Retning. Under denne Overklitinspektør staar der Klitfogder. Det skulde ikke være Sinekureposter, som man kan udføre f. Ex. i Kjøbenhavn eller andetsteds i Riget ved at se paa de Sager et Par Gange om Aaret; Lønnen bør være saaledes, at disse Klitfogder kunne være virkelig sagkyndige Mænd, der kunne offere hele deres Tid paa denne deres Embedsvirksomhed. Det behøver ikke at være en eller anden Bifortjeneste eller særlig Post for en eller anden velmeriteret Proprietær paa Eggen, som har disse Bestillinger, men der bør ansættes en sagkyndig Mand, som under Overklitinspektøren offrer sine Kræfter i dette Formaalets Tjeneste. Vi have ved Siden af dette ikke blot de sædvanlige stedlige Klitfogeder, men vi have paa flere Steder af Vestkysten Plantører, som ere særlig sagkyndige i dette Forhold. Jeg har set en Have hos en Plantør lige umiddelbart op til Klitterne, op til Vesterhavet, som har vist mig, at under en kyndig Behandling kan der ogsaa føres Noget frem i Vestjylland, naar det ledes ordentlig. Giv nu disse Plantører en Tusinde Kroner hver til Hjælp til at holde en Gartner eller Forstmand, en Mand, der kan benyttes til at hjælpe dem ved deres eget Arbejde, hvis de selv tage ud i de omliggende Distrikter paa en 6—7 Mil, saa at de kunne give de enkelte Sogne Anvisning paa, hvorledes Haven skulle forøges anlagte, giv dem denne Hjælp og anlæg deres Stoler saaledes, at de fra disse kunne faae Planter til disse Forsøgsanstalter, og lad dem træde ved Siden af hele denne Institution i hele Vestjylland. Vi have paa forskellige Maader givet Bevillinger i denne Retning, og vi have naanlig iaar givet til et meget betydeligt Areal lige op til Grændsen af det ærede Medlem for Lemvig (Aberg). Der kommer ogsaa denne sag-

kyndige Side tilhjælp. Man begynder der Plantningen af de passende Træer, som kunne vore deroppe, og Forstværnet kan og bør i og for sig ved den Virksomhed, der bliver anvendt lige op til Vesterhavet, træde i Forbindelse og Samvirken med den anden Statsinstitution; man har da en anderledes Sikkerhed for, at disse 5,000 Kr. kunne komme dette Diemed til Nytte, end man har gennem et Høvedelskab, der allerede har nok under Haande. Naar der er henvist til, hvilke Træer der formentlig kan gro i Vestjylland og umiddelbart op til Vesterhavet, da er det neppe mere, end en Plantør, der har erhvervet Erfaring og er specielt sagkyndig, kan afgjøre. Jeg for mit Vedkommende vil ikke modsætte mig, at Statsformaallet udvides saaledes, at man ogsaa kan gjøre Forsøg udenfor Klitstrækningerne, saaledes at man hjælper private Huse til at faae et lidt livligere Udseende i Vestjylland. I de fattigere og daarligere Løder have de maattet staa i Stampe, men det er jo muligt, at begyndes der blot et Par Steder i hvert Sogn i Vestjylland, saaledes at de kunne tjene til Exempel — her er ikke Tale om at forhøje Værdien af disse Eiendomme eller deslige — er det jo muligt, at de Andre ville følge efter. Jeg vil ikke have Noget imod, at man udvider Begrebet Statens Interesse derhen, men lad os saa faae det i Forbindelse med en virkelig Ordning af disse Forhold, lad os faae det ind i den virkelig rette Gænge. Jeg kan ikke sige, at det Andet er rigtigt, og jeg har ikke hørt en eneste Grund for, at det skulde være rigtigt. Det er ikke Bevis nok, at vi have megen Tillid til den Mand's Interesse og Indsigt i mange Forhold, som staar i Epitafen for Høvedelskabet, det er ikke tilstrækkeligt, da dette dog skal have en mere varig Betydning, idet vi jo meget vel vide, at dette vil strække sig over et længere Aaremaal. Dermed skal jeg forlade dette Spørgsmaal. Jeg veed, at ærede Medlemmer ville vedtage Forslaget i den Form, hvori det foreligger, det har jeg ingen Tvivl om; men jeg forbeholder mig for mit Vedkommende, naar Tiden bliver gunstigere for dette, engang i Tiden at foreslaa det flyttet over til et andet Sted, forhaabentlig i Forbindelse med en bedre Ordning af de øvrige Forhold. Jeg siger en bedre Ordning, thi jeg er meget stemt for, at de, der overhovedet ere satte til at lede alle den Slags Ting, ikke blot have Interesse og Sagkyndighed, men at vi ved de Forhold, vi ville gennemføre, hvortil vi anvende mange Tusinder om Aaret, sætte de Kræfter, vi have, i Bedrøvelse paa den Maade, at Vedkommende kunne anvende hele deres Tid, Flid og Virksomhed, at de kunne være der paa Stedet og lede Foretagendet, saa at vi se det gro frem under deres Tilsyn og deres Hænder. — Den anden Sag, jeg vil omtale, er Husmandsjønners Oplæring i økonomisk Havedbrug. Det er allerede et forspændt Ord „Hus-